

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Kateřiny Šimáčkové a JUDr. Bohuslava Hnízдила v právní věci žalobce: J. Š., zastoupeného JUDr. Andreou Maláskovou, advokátkou, se sídlem Hornická 901, Tišnov, proti žalované: Česká správa sociálního zabezpečení, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 3. 9. 2009, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 28. 1. 2010, č. j. 34 Cad 201/2009 - 30,

takto:

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalovaná **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobce, JUDr. Andrei Maláskové, advokátce, se sídlem Hornická 901, Tišnov, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 2313,33 Kč, která je splatná do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podává kasační stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 28. 1. 2010, č. j. 34 Cad 201/2009 - 30, jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 3. 9. 2009, č. X. Tímto rozhodnutím žalovaná zamítla žádost stěžovatele o plný invalidní důchod pro nesplnění podmínek podle § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, v platném znění.

Žalobce požádal o plný invalidní důchod dne 15. 7. 2009 u Okresní správy sociálního zabezpečení Brno - venkov (dále též „OSSZ“). Lékařka OSSZ shledala na základě jednání provedeného dne 25. 8. 2009 u stěžovatele IQ 69, tedy lehkou mentální

retardaci při výraznější retardaci v oblasti matematických schopností a sociální adaptace. Stěžovatel byl v posudku OSSZ označen jako simplexní, pasivní, podrobný, snadno manipulovatelný a bez aktuálních poruch chování. Současně má stěžovatel výrazně snížený pracovní potenciál a k jakékoli činnosti je třeba jej motivovat. Lékařka OSSZ dále usoudila, že je dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav stěžovatele stabilizovaný, přičemž na tomto základě stanovila míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti stěžovatele ve středu rozmezí míry poklesu této schopnosti (15 % - 40 %) na 25 %, a to podle kapitoly V, položky 6, písm. a) přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění. Při tomto posouzení vzala lékařka OSSZ v úvahu mimo jiné povahu jeho dřívější výdělečné činnosti (zedník a závozník) a jeho sociální kontext (svobodný, bezdětný, žije s rodiči). Stěžovatel se při jednání OSSZ vyjádřil tak, že se cítí práce schopen, avšak s úlevami. Na základě těchto závěrů lékařky OSSZ pak žalovaná vydala dne 3. 9. 2009 rozhodnutí, jímž žádost stěžovatele o plný invalidní důchod zamítla.

Ve své žalobě proti tomuto rozhodnutí stěžovatel především uváděl, že OSSZ posoudila jeho zdravotní stav pouze v omezeném rozsahu na základě neúplného skutkového zjištění.

Krajský soud nechal pro účely soudního řízení vypracovat ve věci posudek Posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí, pracoviště Brno (dále jen „PK MPSV“). Tato komise po posouzení zdravotního stavu stěžovatele, které bylo provedeno za jeho přítomnosti, dospěla v posudku ze dne 6. 1. 2010 k závěru, že stěžovatel nebyl ke dni vydání napadeného rozhodnutí žalované plně invalidní podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění ani částečně invalidní podle § 44 odst. 1 nebo 2 tohoto zákona. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele PK MPSV označila lehkou mentální retardaci a míru poklesu jeho schopnosti soustavné výdělečné činnosti stanovila podle kapitoly V, položky 6, písm. a) přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb. ve výši 20 %. Hodnocení v dolní polovině rozmezí položky odůvodnila posudková komise tím, že stěžovatel vykazuje známky mentální retardace v pásmu lehkém, bez eretických projevů a nutnosti hospitalizace a trvalé psychiatrické léčby. Posudková komise v tomto směru rovněž zdůraznila, že posuzovaný byl přiměřeně adaptován, neboť byl do 1. 1. 2009 zaměstnán, a pracoval by i nadále, pokud by jeho zaměstnavatel nezanikl. Jeho základní dovednosti nejsou totiž podle PK MPSV omezeny (čte, s obtížemi počítá a dokáže napsat svou adresu). V rámci pracovní rekomandace PK MPSV vyloučila práce ve vynuceném psychomotorickém tempu, s nutností zodpovědnosti a rozhodování. Stěžovatel je podle PK MPSV schopen dělnické práce pomocného charakteru při dodržení výše uvedených opatření s využitím jeho dosavadní pracovní zkušenosti.

Ve svém vyjádření k posudku PK MPSV ze dne 25. 1. 2010 zplnomocňuje zástupce stěžovatele (jeho otec) zpochybnit, zda stěžovatel při jednání posudkové komise byl schopen porozumět jemu kladeným otázkám (viz závěr PK MPSV „posuzovaný dále neuvádí žádné psychické potíže“). Zástupce stěžovatele zpochybnil i závěr pracovní anamnézy stěžovatele, kde je uvedeno, že je stěžovatel posuzován jako závozník s praxí zedníka. Zástupce stěžovatele označil toto tvrzení jako nepřijatelné - ve svém bývalém zaměstnání byl sice veden jako závozník, ale ve skutečnosti dělal jakékoli pomocné práce (např. úklid). Jako zedník nebyl stěžovatel schopen pracovat nikdy.

Při jednání před krajským soudem, které se konalo dne 28. 1. 2010, zástupce stěžovatele (jeho otec) mimo jiné uvedl, že je pro syna v současné situaci téměř nemožné získat zaměstnání. Dodal, že takto nastavený systém důchodového pojištění sankcionuje rodiče stěžovatele za to, že k synovi nezažili ochranný přístup, ale naopak dělali vše pro to, aby v současné společnosti co nejlépe obstál (nechali jej vykonat vojenskou službu, zajišťovali mu po téměř 26 let zaměstnání, atd.). V závěru otec stěžovatele upozornil na případ ze svého okolí, kdy rodiče umístili obdobně postiženého syna do ústavu a ten dnes pobírá důchod vyšší než jeho otec.

Krajský soud při svém rozhodování vyšel z rozhodnutí žalované, posouzení zdravotního stavu stěžovatele provedeného OSSZ a dále provedl důkaz posudkem PK MPSV. Krajský soud konstatoval, že PK MPSV posoudila zdravotní stav stěžovatele důkladně, za použití dostatečného množství podkladů, lékařských zpráv a odborných nálezů vyhodnotila zdravotní stav podle stejné kapitoly, položky i písmena přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb. jako lékařka OSSZ. Skutečnost, že PK MPSV dospěla na rozdíl od lékařky OSSZ k míře poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti stěžovatele o 5 % nižší, vyplývá podle krajského soudu z toho, že PK MPSV vzala navíc v úvahu, že u žalobce nebyla nutná hospitalizace ani trvalá léčba. Dále pak krajský soud postupoval v souladu s rozsudkem téhož soudu, podle kterého platí, že pokud výsledky přezkoumání zdravotního stavu žalobce PK MPSV přesvědčivým a objektivním způsobem potvrdily skutkový stav, z něhož vycházela žalovaná při vydání svého rozhodnutí, je zde dán důvod pro zamítnutí žaloby podle § 78 odst. 7 s. ř. s.

Proti rozsudku krajského soudu brojí stěžovatel kasační stížností, v níž zejména tvrdí, že v napadeném rozsudku nejsou uvedeny všechny jeho výhrady proti posudku PK MPSV, které uvedl během jednání před krajským soudem. Dále stěžovatel tvrdí, že žalovaná v průběhu tohoto jednání měla uvést, že v posudku lékaře OSSZ „něco chybělo“. Stěžovatel má rovněž za to, že závěr krajského soudu, že dávky důchodového pojištění neřeší situaci nastalou v důsledku ztráty zaměstnání, není případný. Stěžovatel mohl již v devíti letech získat sociální dávky a pracovat jako pomocný dělník, namísto toho jej rodiče poslali do učení, kde se vyučil zedníkem. V současné době však nemůže najít zaměstnání.

V doplnění této kasační stížnosti stěžovateli ustanovená advokátka namítala, že lékařka OSSZ nezohlednila, zda a jak je stěžovatel na své postižení adaptován ve smyslu § 39 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění a rovněž se nezabývala jeho schopností vykonávat pracovní činnosti způsobem a v mezích, které jsou považovány za normální v daném sociokulturním prostředí (kapitola V, položka 6 přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb.). Posudky lékařky OSSZ a PK MPSV jsou podle zástupkyně stěžovatele nepřesvědčivé a neúplné; požadavky na posudky PK MPSV dovozené v judikatuře Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek ze dne 18. 6. 2008, č. j. 6 Ads 69/2007 - 74, nebo rozsudek ze dne 31. 7. 2007, č. j. 4 Ads 72/2006 - 48) se podle zástupkyně stěžovatele vztahují i na posudky lékaře OSSZ, i ty tedy musí naplňovat požadavek úplnosti a přesvědčivosti. Z posudků PK MPSV i lékařky OSSZ v posuzovaném případě podle zástupkyně stěžovatele však není zřejmé, s ohledem na jakou profesi lékařka stěžovatele posuzovala, že vzala v úvahu, jak se posuzovaný se svým postižením vyrovnává a jaká je možnost jeho rekvalifikace. Dále se lékaři v těchto posudcích nezabývali sociální přizpůsobivostí stěžovatele, tím, zda si je schopen vytvořit zázemí k výkonu soustavné výdělečné činnosti, jeho sociálním

kontextem (nezbytnost soustavné každodenní péče rodičů), a tím, čemu a komu stěžovatel vděčí za svá předchozí zaměstnání. Absentují-li v posudcích tato zjištění, není možné učinit pracovní rekomandaci, která má být součástí posudku. V závěru kasační stížnosti navrhla zástupkyně stěžovatele důkaz soudním spisem vedeným u Krajského soudu v Brně ve věci sp. zn. 34 Cad 201/2009 a znaleckým posudkem z oboru zdravotnictví - psychiatrie, zpracovaný prim. MUDr. J. S.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že lékařka OSSZ MUDr. I. B. vycházela ze zdravotnické dokumentace odborného lékaře - psychiatra MUDr. J. M. ze dne 9. 8. 2009 a nálezu klinického psychologa PhDr. A. F. ze dne 29. 6. 2009.

Ohledně posouzení zdravotního stavu stěžovatele ze strany PK MPSV pak ze soudního spisu vyplynulo, že členkou posudkové komise byla kromě posudkového lékaře - předsedy komise i odborná lékařka z oboru psychiatrie. Při posuzování vycházela PK MPSV rovněž z nálezu odborného psychiatra MUDr. M. ze dne 23. 6. 2009 a z nálezu klinického psychologa PhDr. A. F. ze dne 29. 6. 2009. Jako další podkladová dokumentace jí pak sloužilo vyjádření rodičů stěžovatele ze dne 31. 8. 2009 a další lékařské zprávy, které stěžovatel doložil k žalobě. Stěžovatel se zúčastnil jednání posudkové komise a podstoupil zde psychiatrické vyšetření, podle nějž je klidný, snaží se spolupracovat, nevykazuje známky deprese, působí bezradně a nejistě, počítá s obtížemi, napíše svou adresu zpaměti a lze u něj pozorovat známky lehké mentální retardace.

Poté, co Nejvyšší správní soud uzavřel, že kasační stížnost splňuje veškeré formální požadavky na ni kladené soudním řádem správním, přistoupil k věcnému posouzení kasační stížnosti v rozsahu kasačních důvodů stěžovatelem uplatněných [§ 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002, soudní řád správní, (dále jen „s. ř. s.“)] a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Dále Nejvyšší správní soud přistoupil k posouzení námitek stěžovatele, a sice, že se lékařka OSSZ i PK MPSV zabývaly zdravotním stavem stěžovatele pouze v omezeném rozsahu. Podobnými případy se Nejvyšší správní soud ve své rozhodovací činnosti již dříve zabýval (srov. např. rozsudky ze dne 22. 7. 2009, č. j. 6 Ads 59/2009 - 64, a ze dne 28. 8. 2003, č. j. 5 Ads 22/2003 - 48; všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). Nejvyšší správní soud zde dospěl k závěru, že invalidní důchod je důchodem podmíněným existencí dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Rozhodnutí žalované stejně jako rozhodnutí soudu o přiznání plného či částečného invalidního důchodu se pak opírá především o odborné lékařské posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti žadatele. V řízení před žalovanou toto posouzení provádí okresní správa sociálního zabezpečení (podle § 6 odst. 4 písm. a/ ve spojení s § 8 odst. 1 písm. a/ zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení). V řízení soudním je pak toto posouzení zákonem (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb.) svěřeno Ministerstvu práce a sociálních věcí, které za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Posudky vzešlé z jejich činnosti pak zpravidla bývají stěžejním podkladem rozhodnutí o přiznání invalidního důchodu, a to jak v řízení před žalovanou, tak v řízení soudním, a musí vyhovovat požadavku celistvosti, úplnosti a přesvědčivosti.

Pokud jde o posudek PK MPSV, spočívá požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky v tom, zda a do jaké míry se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především pak s těmi, které namítá účastník soudního řízení uplatňující nárok na důchod podmíněný dlouhodobým nepříznivým zdravotním stavem, jakož i v tom, zda podaný posudek obsahuje náležité odůvodnění posudkového závěru tak, aby byl tento závěr přesvědčivý pro soud, který nemá ani nemůže mít odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity (ať plné či částečné) závisí především. Takový posudek pak soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 s. ř. s. a posuzuje, zda uvedené požadavky splňuje.

V tomto případě stěžovatel namítá, že se posudková komise nezabývala tím, do jaké míry je stěžovatel sociálně přizpůsobivý, zda je schopen vykonávat činnosti způsobem a v mezích, které jsou považovány za normální, zda je schopen vytvořit si zázemí k výkonu práce, zda je schopen rekvalifikace, jaký je jeho sociální kontext a rovněž neuvedla přesně, s ohledem na jakou profesi posuzovala schopnost stěžovatele soustavné výdělečné činnosti.

Nejvyšší správní soud při posouzení těchto námitek vycházel z § 39 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, ve znění účinném do 31. 12. 2009, podle kterého se při určování poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti pojištěnce *„vychází z jeho zdravotního stavu doloženého výsledky funkčních vyšetření a z jeho schopnosti vykonávat práce odpovídající zachovaným tělesným, smyslovým a duševním schopnostem, s přihlédnutím k výdělečným činnostem, které vykonával předtím, než k takovému poklesu došlo, a k dosaženému vzdělání, zkušenostem a znalostem; přitom se bere v úvahu, zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující schopnost výdělečné činnosti pojištěnce, zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován, a schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonával“*.

Podle § 39 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění, v uvedeném znění, pak *„způsob posouzení a procentní míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti (...) stanoví prováděcí předpis“*, jímž je vyhláška č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění.

Příloha č. 2 této vyhlášky, kapitola V, položka 6, písm. a), podle které pak PK MPSV posoudila a stanovila procentní míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti, stanoví tzv. obecné posudkové zásady, podle nichž je při tomto postupu *„nutné posoudit úroveň psychických, mentálních, sociálních a pracovních funkcí a posoudit schopnosti jedince vykonávat pracovní činnosti takovým způsobem nebo v takových mezích, které jsou považovány za normální v daném sociokulturním prostředí. Vychází se především z průběhu a závažnosti nemoci, celkového tělesného stavu, adaptace, osobnostních charakteristik, úrovně intelektu, sociální přizpůsobivosti a psychosociální zátěže“*.

Z posudku PK MPSV založeného v soudním spise Nejvyšší správní soud konstatuje, že se posudková komise zabývala jednak 1) aspekty souvisejícími s intelektem stěžovatele, 2) existencí dalších funkčních potíží stěžovatele, 3) jeho sociální situací a rovněž 4) aspekty souvisejícími s jeho schopností výdělečné činnosti.

Pokud jde o první skupinu poznatků, vycházela posudková komise především z vlastního vyšetření stěžovatele na jednání PK MPSV dne 6. 1. 2010 a ze zdravotní dokumentace: nálezů odborného psychologa i psychiatra a záznamu lékaře Ministerstva obrany (dotazníku brance) ze dne 9. 2. 1982. Posudková komise však zohlednila rovněž další podkladovou dokumentaci (vyjádření rodičů ze dne 21. 8. 2009, zdravotní dokumentaci praktického lékaře stěžovatele MUDr. V. K., aj.). Na základě těchto podkladů posudková komise konstatovala, že je stěžovatel postižen lehkou mentální retardací s IQ 69, přičemž nevykazuje známky deprese ani úzkosti - je spíše pasivní, vyžaduje motivaci k práci. Posudková komise rovněž zohlednila, že stěžovatel setrvává bez medikace a dosud nebyl pro tento svůj stav hospitalizován. Posudková komise se dále v této souvislosti zabývala početními a vyjadřovacími schopnostmi stěžovatele a uvedla, že stěžovatel myslí formálně správně, avšak těžkopádně, není schopen složitějšího úsudku a jeho početní schopnosti a slovní zásoba jsou výrazně nízké.

Posudková komise dále zkoumala, zda stěžovatel netrpí nějakými dalšími funkčními postiženími, avšak konstatovala pouze, že stěžovatel v minulosti utrpěl úraz kolena, podstoupil jeho artroskopii a nyní je bez pohybového omezení.

V rámci posouzení sociálního zázemí stěžovatele se posudková komise zabývala úrovní jím dosaženého vzdělání (v dětství docházel do zvláštní školy a současně na dětskou psychiatrii kvůli opožděnému vývoji, poté se vyučil zedníkem), jeho současnou sociální situací (je svobodný, bezdětný, bydlí u rodičů) a jeho schopností sociálního adaptace (sociální kontakt je schopný navázat, přiměřeně spolupracuje, není spontánní, je nesamostatný a obecně je jeho adaptace nastalé situaci nízká). Rovněž posudková komise zohlednila, že stěžovatel konzumuje alkohol, avšak neopíjí se, a že dosud nebyl trestán.

Co se týká pracovního kontextu stěžovatele, vycházela posudková komise z toho, že se jedná o vyučeného zedníka, který byl jako zedník veden od roku 1982 do roku 1997 s tím, že však nebyl schopen samostatné práce, nýbrž pouze práce pod dohledem. Vzhledem k tomu, že pak byl stěžovatel od roku 1997 do roku 2008 veden jako závozník v papírnách, posuzovala jej posudková komise jako závozníka s praxí zedníka. V závěrečné pracovní rekomandaci posudková komise uvedla, že stěžovatel není schopen vykonávat práce ve vynuceném psychomotorickém tempu, s nutností zodpovědnosti a rozhodování, a naopak je schopen dělnické práce pomocného charakteru při dodržení uvedených opatření s využitím dosavadní pracovní zkušenosti.

Vychází-li Nejvyšší správní soud ze shora uvedeného, má za to, že posudková komise zohlednila téměř všechny aspekty, z nichž má při posuzování zdravotního stavu podle § 39 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, v příslušném znění, a obecných posudkových zásad uvedených v příloze 2 k vyhlášce 284/1995 Sb. vycházet. Vytknout jí lze snad pouze to, že se nezabývala stěžovatelovou schopností rekvalifikace a že v případě pracovního zařazení stěžovatele jako „závozníka“ nezkoumala, zda tuto činnost reálně po dobu svého zaměstnání v papírnách vykonával.

Pokud jde o první výtku, odkazuje Nejvyšší správní soud na znění poslední věty ustanovení § 39 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, v příslušném znění, podle kterého se bere v úvahu „*schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné*

činnosti, než dosud vykonával“. Z jejího znění podle Nejvyššího správního soudu vyplývá, že své opodstatnění má posuzování schopnosti rekvalifikace v případech, kdy žadatele o dávku invalidního důchodu stihla událost (úraz, zhoršení degenerativního postižení, apod.), která ovlivnila jeho schopnost vykonávat dosavadní druh výdělečné činnosti. V takové situaci je tedy třeba zkoumat, zda je žadatel schopen vykonávat jiný druh výdělečné činnosti a za tímto účelem se rekvalifikovat. V nyní posuzovaném případě však stěžovatel trpí opožděným duševním vývojem již od samotného dětství, přičemž ze správního spisu vyplývá, že je jeho stav stabilizovaný. Stěžovatel žádá o dávku invalidního důchodu poté, co přišel o práci z důvodu zániku zaměstnavatele a obává se (především jeho rodiče), že vzhledem ke svému postižení se mu jiné zaměstnání nepodaří nalézt. Okolnosti, pro něž stěžovatel nemůže vykonávat svou dosavadní práci, tedy tkví ve skutečnostech jiných, než které by souvisely s jeho zdravotním stavem. Posouzení jeho schopnosti rekvalifikace je tedy za těchto podmínek bezpředmětné a pokud k němu PK MPSV nepřistoupila, nelze to považovat za důvod neúplnosti jejího posudku.

Dalším nedostatkem posudku se zdá být skutečnost, že se PK MPSV nezabývala tím, zda stěžovatel skutečně vykonával práci „závozníka“. Stěžovatelův otec v této souvislosti uváděl, že se stěžovateli toto zařazení zamlouvalo, nicméně že ve skutečnosti vykonával jiné, pomocné a úklidové, práce. Nejvyšší správní soud k tomu poznamenává, že byť se komise v části posudku nazvaném „pracovní anamnéza“ nezabývala tím, zda stěžovatel práci závozníka skutečně vykonával, je ze závěru posudku, konkrétně z pracovní rekomandace, zřejmé, že tuto skutečnost zohlednila, neboť uvedla, že stěžovatel není schopen vykonávat samostatnou práci s nutností zodpovědnosti a rozhodování a že jsou pro něj naopak vhodné dělnické práce pomocného charakteru. Rovněž tato námitka stěžovatele je tedy nedůvodnou.

Ze shora uvedeného je zřejmé, že z posudku PK MPSV bezpochyby vyplývá, s ohledem na jakou profesi posudková komise stěžovatele posuzovala. Proto je rovněž nedůvodnou námitka, v níž stěžovatel tvrdí, že tomu tak nebylo.

Na tomto místě Nejvyšší správní soud posoudil rovněž námitku nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku, kterou, aniž by to stěžovatel blíže specifikoval, lze vztáhnout k jeho tvrzení, že se krajský soud nezabýval všemi výhradami, jež stěžovatel uvedl proti posudku PK MPSV během jednání před krajským soudem. Stěžovatel zde uváděl, že v posudku PK MPSV není žádná zmínka o tiskopisu určeném k vyplnění jeho ošetřujícím lékařem, který stěžovatel předal k vyplnění MUDr. J. M. S touto skutečností se krajský soud vypořádal při ústním jednání ve věci, když konstatoval, že se jedná o námitku, kterou stěžovatel neuplatnil v žalobě. Nadto Nejvyšší správní soud poznamenává, že ošetřujícím lékařem vyplněný tiskopis je součástí správního i posudkového spisu a základem zdravotního posuzování pro účely invalidního důchodu stěžovatele. Dále stěžovatel trval na tom, že je výrok PK MPSV, která stěžovatele posuzovala jako závozníka s praxí zedníka, nepřijatelný a že je skutečnost úplně jiná. Nejvyšší správní soud zde konstatuje, že se krajský soud skutečně s touto námitkou výslovně nevypořádal, ačkoli měl. Již dříve však zdejší soud dospěl k závěru, že pokud důvody kasační stížností napadeného rozsudku ob stojí v podstatné, převažující, míře, pak lze připustit, aby Nejvyšší správní soud rozsudek doplnil o důvody rozsudku krajského soudu (srov. např. usnesení rozšířeného senátu zdejšího soudu ze dne 14. 4. 2009,

č. j. 8 Afs 15/2007 - 75, publikovaný pod č. 1865/2009 Sb. NSS). V souladu s tím tedy Nejvyšší správní soud na tomto místě odkazuje na svou shora uvedenou argumentaci, z níž vyplývá, že přestože posudková komise posuzovala stěžovatele jako závozníka s praxí, v pracovní rekomandaci upřesnila, na jaká omezení je třeba v rámci jeho pracovního režimu dbát a uzavřela, že jsou pro něj vhodné *dělnické práce pomocného charakteru*.

Vedle neúplnosti a nepřesvědčivosti posudku PK MPSV namítá stěžovatel rovněž neúplnost a nepřesvědčivost posudku lékaře OSSZ. Stěžovatel v této souvislosti uvádí, že by se judikatura Nejvyššího správního soudu rekapituluující požadavky na posudky PK MPSV měla vztahovat i na posudky lékaře OSSZ.

Nejvyšší správní soud souhlasí se stěžovatelem v tom, že stejně jako posudky PK MPSV musí být posudky lékaře OSSZ přesvědčivé a úplné. Opačný přístup by popíral samotné nastavení procesu posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pro účely poskytnutí dávek invalidního důchodu. Na druhou stranu si však krajský soud pro účely přezkoumání zákonnosti rozhodnutí o dávce podmíněné dlouhodobým nepříznivým zdravotním stavem vyžádá vlastní posudek, posudek PK MPSV, který je pak pro posouzení soudem podkladem stěžejním. Pokud pak požadavek úplnosti, přesvědčivosti a objektivit naplňuje samotný posudek PK MPSV, jedná se, jak již bylo uvedeno, o stěžejní důkaz před soudem, od něhož soud nemá důvod, a ani není oprávněn, se odchýlit. Pokud se navíc v nyní posuzovaném případě posouzení lékaře OSSZ a posudkové komise lišila pouze procentní mírou poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti (o 5%) a jinak vycházela z téže zdravotní dokumentace, v níž byly posuzovány stejné aspekty zdravotního stavu stěžovatele a jeho sociální i pracovní situace, nelze postupu krajského soudu, který žalobu stěžovatele proti rozhodnutí žalované zamítl, nic vytknout.

Na závěr Nejvyšší správní soud přistoupil k posouzení námítky, již stěžovatel nesouhlasil se závěrem krajského soudu, že dávky důchodového pojištění neřeší situaci nastalou v důsledku ztráty zaměstnání.

Nejvyšší správní soud rozumí pocitům a obavám stěžovatele a jeho rodičů a bezpochyby vnímá posuzovanou situaci stěžovatele jako složitější oproti jiným uchazečům o zaměstnání, a to vzhledem k omezeným možnostem jeho pracovního i sociálního uplatnění, které konstatovala i PK MPSV ve svém posudku. To však nic nemění na tom, že dávka invalidního důchodu je dávkou podmíněnou dlouhodobým nepříznivým zdravotním stavem žadatele. Při posuzování, zda má žadatel na tuto dávku nárok, se posuzuje jednak jeho zdravotní stav a jednak pokles jeho schopnosti soustavné výdělečné činnosti odvíjející se od jeho zdravotního stavu. Jedná se o dávku, která má žadateli kompenzovat příjem z výdělečné činnosti, kterou vzhledem ke svému postižení není schopen vykonávat. V nyní posuzovaném případě PK MPSV dospěla k závěru, že je stěžovatel schopen vykonávat určité práce, byť s jistými (a Nejvyšší správní soud nepopírá, že výraznými) omezeními. Stěžovatel ostatně takovou činnost po dobu necelých 26ti let vykonával a prokázal tedy svou schopnost za svého současného zdravotního stavu (který je, jak vyplývá se spisového materiálu, stabilizovaný) soustavně pracovat. Nejvyšší správní soud přitom nepřehlídí, že se tak dělo, jak uvádí otec stěžovatele, díky ochotným spoluobčanům v obci. V této souvislosti lze odkázat na § 33 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, podle kterého se při zprostředkování zaměstnání věnuje zvýšená péče

uchazečům o zaměstnání, kteří ji pro svůj zdravotní stav, věk, péči o dítě nebo z jiných vážných důvodů potřebují.

Nejvyšší správní soud dodává, že se tento jeho rozsudek, stejně jako rozsudek krajského soudu, vztahuje k datu vydání žalobou napadeného rozhodnutí, tedy ke zdravotnímu stavu žalobce k tomuto datu. Není tedy vyloučeno, aby žadatel, v případě, že se jeho zdravotní stav zhorší, znovu podal žádost o invalidní důchod a podstoupil tak nové posouzení svého zdravotního stavu.

Pokud jde o návrhy stěžovatele na provedení dokazování v řízení o kasační stížnosti, konstatuje Nejvyšší správní soud, že obsah soudního spisu není při jednání o kasační stížnosti bez dalšího považován za důkaz. Vyplývá to ze samotné podstaty řízení o kasační stížnosti, v němž se přezkoumává rozsudek vzešlý z řízení před krajským soudem. Soudní spis je obrazem a výsledkem tohoto soudního řízení a dokládá skutkový a právní stav, který tu byl v době rozhodování krajského soudu. Jeho obsah je tedy Nejvyššímu správnímu soudu z podstaty samotného řízení o kasační stížnosti znám (srov. analogicky rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008 - 117).

K návrhu stěžovatele provést před Nejvyšším správním soudem důkaz znaleckým posudkem prim. MUDr. J. S. Nejvyšší správní soud konstatuje, že provedení tohoto důkazu nepovažuje za důvodné. Posudek PK MPSV, z něž ve svém rozhodování vycházel krajský soud, je úplný a přesvědčivý. Stěžovatel nenapadá jeho konkrétní vady či jeho neúplnost, proto nemá Nejvyšší správní soud žádný důvod, aby rozšiřoval dokazování o zdravotním stavu stěžovatele, pokud tento byl dostatečně zjištěn v řízení před krajským soudem.

Nejvyšší správní soud dále rozhodl podle § 60 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. o nákladech řízení o kasační stížnosti. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů řízení nenáleží (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Právo na náhradu nákladů řízení však nemá ani žalovaná, neboť podle § 60 odst. 2 s. ř. s. je přiznání nákladů řízení orgánu ve věcech důchodového pojištění vyloučeno.

Krajský soud svým usnesením ze dne 19. 4. 2010, č. j. 34 Cad 201/2009 - 40, ustanovil JUDr. Andreu Maláskovou, advokátku, se sídlem Hornická 901, Tišnov, zástupkyní stěžovatele pro řízení o kasační stížnosti. Ta soudu vyúčtovala na náhradu nákladů řízení částku 10 318,60 Kč za čtyři úkony právní služby po 2100 Kč (+ čtyřikrát režijní paušál po 300 Kč), za cestovné a za promeškaný čas během studia soudního spisu. Mezi provedenými úkony právní služby pak ustanovená zástupkyně uvedla převzetí a přípravu právního zastoupení, první poradou s klientem, nahlédnutí do spisu a vypracování a doplnění kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přiznal ustanovené zástupkyni odměnu za dva úkony právní služby. První úkon spočíval v převzetí a přípravě zastoupení včetně první rady s klientem a včetně studia spisu, neboť podle judikatury Nejvyššího správního soudu je třeba nahlížení do spisu, které ustanovený advokát prováděl na počátku zastupování v řízení o kasační stížnosti, považovat za součást převzetí a přípravy zastoupení podle § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, (srov. usnesení Nejvyššího

správního soudu ze dne 29. 4. 2008, č. j. 5 Azs 33/2008 - 40, dostupné na www.nssoud.cz). Druhý úkon právní služby pak v nyní posuzované věci představovalo doplnění kasační stížnosti podle § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu. Výše odměny za jeden úkon právní služby činí podle § 7 bod 2. ve spojení s § 9 odst. 2 a 3 písm. f) advokátního tarifu 500 Kč, za dva úkony tedy 1000 Kč. Dále náleží ustanovené zástupkyni stěžovatele paušální náhrada hotových výdajů ve výši 600 Kč za dva provedené úkony (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Nejvyšší správní soud rovněž přiznal ustanovené zástupkyni cestovné ve výši 313,33 Kč (Tišnov - Brno a zpět, tj. 56 km, automobilem s průměrnou spotřebou 6,6 litrů motorové nafty na 100 km + 3,80 Kč za 1 km jízdy jako základní náhrada podle zákona č. 119/1992 Sb., o cestovních náhradách) a náhradu za promeškaný čas v důsledku studia soudního spisu ve výši 400 Kč. Celkem Nejvyšší správní soud přiznal ustanovené zástupkyni na odměně za zastupování a náhradě hotových výdajů 2313,33 Kč. Pro zaplacení odměny soud stanovil přiměřenou lhůtu.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. listopadu 2010

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně

s
e
n
á
t
u